

Religie en cultuur zijn vanouds gericht op sociale ordening en menselijk samenleven voorbij chaos en geweld. Onze globale wereld-in-crisis zit evenwel gevangen in de spreidstand tussen radicaal secularisme enerzijds, en religieuze pluraliteit of godsdienstig fanatisme anderzijds. Misschien is stilaan de tijd rijp om zowel de Verlichting als de religie te redden van hun fundamentalisme. Zo wordt Friedrich Nietzsche, zelfverklaard antichrist en profeet van het moderne atheïsme ('God is dood'), evenzeer bestempeld als 'de grootste theoloog van de 19de eeuw'. Als geen ander belichaamt de Duitse filosoof de spanningsverhouding tussen heidense Griekse mythologie en joods-christelijk geloof. Maar volgens René Girard is de gewelddadige primitieve en archaïsche religie altijd reeds op weg naar de bevrijdende God van de Bijbel. Er blijkt tegelijk meer en minder gelijkenis-en-verschil tussen de wijn- en offergod Dionysus en Christus die als 'volmaakte zondebok' het sacrale geweld ontmaskert. Op het kruispunt van beide tradities – Athene en Jeruzalem – staat vooraan in de Magdalenakerk het 'dubbel-beeld' van Tantalus. Het meerzinnige kunstwerk daagt ons uit om de verstrengelde lijnen van het lijden van onschuldige slachtoffers over alle cultuurgrenzen heen op eigentijdse wijze te lezen.

Geert Van Coillie (°1960), classicus en doctor in de wijsbegeerte, geeft Grieks in het Klein Seminarie te Roeselare. Van 1996-2017 was hij verbonden aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte (KULeuven). Hij schrijft over Oud-Griekse literatuur, culturele antropologie (René Girard), psychotherapie en onderwijsfilosofie. Samen met Luc Anckaert en Roger Burggraeve publiceerde hij *Abraham en Odysseus. Over belofte, nostalgie en geweld* (Averbode, 2013). Hij is tevens eindredacteur en coauteur van *Geweld herdacht voorbij oorlog en vrede* (Acco, 2014), *Vorming door onderwijs. Humaniora tussen verleden en toekomst* (Acco, 2017), en van *Stem die mij roept. Bijbels geloven met Patrick Perquy* (Halewijn, 2020).